

Predlog GZS za optimizacijo digitalnega upravljanja

1. junij 2026

Spoštovani,

v prilogi vam posredujemo stališče Gospodarske zbornice Slovenije glede novega modela upravljanja digitalne preobrazbe Slovenije.

Ob reorganizaciji vlade je zdaj pravi trenutek, da Slovenija digitalno preobrazbo postavi med osrednje razvojne funkcije države. V ospredje postavljamo predvsem dva predloga: vzpostavitev Urada Vlade RS za digitalno politiko in umetno inteligenco ter okrepitev strukturiranega partnerstva države z gospodarstvom.

Predlagani Urad bi kot horizontalni nosilec oblikoval in usklajeval digitalno politiko države, zagotavljal presojo večjih digitalnih investicij, uveljavljanje načela digitalne izvedljivosti zakonodaje ter povezovanje digitalnih projektov s potrebami uporabnikov, podjetij in javne uprave. Enako pomembno je strukturirano partnerstvo z gospodarstvom, ki omogoča, da se digitalne politike oblikujejo ob pravočasni povratni informaciji podjetij, IKT-panoge in končnih uporabnikov.

Stališče je pripravljeno skupaj z Združenjem za informatiko in telekomunikacije, ki izpostavlja strateški pomen domače IKT-panoge kot ključnega partnerja pri digitalni preobrazbi države, digitalizaciji gospodarstva, uvajanju umetne inteligence ter kreptvi digitalne suverenosti Slovenije.

Prepričani smo, da sta močan horizontalni Urad in stalno partnerstvo z gospodarstvom ključna pogoja za učinkovitejšo državo, manj administrativnih bremen, boljše digitalne javne storitve in višjo produktivnost. Zato pozivamo, da se predlagane rešitve vključijo v prihodnjo ureditev upravljanja digitalne preobrazbe ter čim prej tudi implementirajo v praksi.

Predloge vam z veseljem tudi osebno predstavimo. V kolikor ocenjujete, da bi bila predstavitev koristna, vas prosimo, da nam posredujete nekaj možnih terminov za krajše srečanje v času, ki vam ustreza.

S spoštovanjem,

Vesna Nahtigal l.r.

generalna direktorica GZS

Nenad Šutanovac l.r.

direktor GZS ZIT

Marko Štefančič l.r.

pomočnik direktorja za področje digitalizacije

Priloga:

- GZS Nov model upravljanja digitalne preobrazbe Slovenije

Digitalna država za manj birokracije in večjo produktivnost

Izhodišča GZS za učinkovito javno upravo, močnejšo digitalno politiko in konkurenčno gospodarstvo

POVZETEK

Slovenija ima ob reorganizaciji vlade priložnost, da digitalno preobrazbo postavi med osrednje razvojne funkcije države. Nova ureditev lahko okrepi odgovornost, strateško vodenje, enotno digitalno arhitekturo, upravljanje digitalnih investicij ter povezavo med digitalno državo, umetno inteligenco, gospodarstvom, raziskavami, infrastrukturo in kompetencami.

Predlog GZS neposredno podpira ključne usmeritve nove koalicije: vitko državo, manj administrativnih bremen, eSlovenijo kot enotno digitalno okno, odgovorno uporabo umetne inteligence, boljše javne storitve, merljive cilje in višjo produktivnost. GZS s tem ponuja izvedbena izhodišča, ki lahko novi organizaciji vlade pomagajo digitalno preobrazbo voditi bolj odgovorno, povezano, učinkovito in z jasnimi učinki za uporabnike.

Digitalizacija mora biti razumljena kot vzvod modernizacije države in dviga konkurenčnosti, ne kot tehnična podporna funkcija. Cilj modela je manj razpršenosti, več odgovornosti, boljša poraba javnih in evropskih sredstev ter merljivi učinki za državljane, podjetja in javni sektor.

To ambicijo podpira program GZS »Made in Slovenia 2035«, ki digitalizacijo, umetno inteligenco, robotizacijo, avtomatizacijo in napredne tehnologije umešča med ključne vzvode prehoda od modela »narejeno v Sloveniji« k modelu »ustvarjeno v Sloveniji«. Cilj je več lastnih produktov, intelektualne lastnine, visokotehnoloških rešitev in višje dodane vrednosti.

Razvojno nujnost potrjuje tudi UMAR-jevo poročilo »Kakovost življenja v Sloveniji – Poročilo o razvoju 2026«, ki opozarja, da slovenska podjetja digitalnih tehnologij še ne izkoriščajo dovolj za diferenciacijo proizvodov in nove poslovne modele, zaostanek pri digitalnih spretnostih pa zmanjšuje pripravljenost družbe in trga dela.

Osrednji pogoj uspeha je močna horizontalna služba oziroma Urad Vlade RS za digitalno politiko in umetno inteligenco. Ključni so jasen mandat, pooblastila, strokovni kadri in izvršilni vzvodi za usklajevanje digitalnih politik, državno digitalno arhitekturo, nacionalni digitalni portfelj, načelo digitalne izvedljivosti zakonodaje, investicijsko presojo večjih digitalnih projektov ter povezavo z gospodarstvom.

Operativna izvedba digitalnih projektov naj ostane pri pristojnih ministrstvih, direktoratih, agencijah, skladih in izvajalskih institucijah. Naloga horizontalne službe je povezovanje resorjev, preprečevanje podvajanja rešitev, usklajevanje ciljev in meril ter presoja večjih digitalnih investicij z vidika skupnih standardov, varnosti, uporabniške izkušnje, ponovne uporabe rešitev in učinkov na uporabnike.

Posebej pomembno je načelo digitalne izvedljivosti: pomembnejši zakoni in ukrepi, ki ustvarjajo nove postopke za državljane, podjetja ali javno upravo, morajo biti že v fazi priprave preverjeni z vidika digitalne izvedbe. Zakonodaja, postopki, podatki in informacijska podpora se morajo oblikovati skupaj, ne naknadno.

GZS predlaga okrepitev strukturiranega partnerstva z gospodarstvom in civilno družbo. Slovenska digitalna koalicija lahko postane osrednja partnerska platforma države, gospodarstva, izobraževalnega in raziskovalnega okolja, lokalnih skupnosti, nevladnih organizacij in uporabnikov ter ključni kanal za potrebe gospodarstva, kompetence, digitalizacijo MSP in spremljanje učinkov ukrepov.

Ključno sporočilo GZS je jasno: digitalna preobrazba mora ostati povezana, izvršljiva in merljiva razvojna funkcija države — za učinkovitejšo javno upravo, konkurenčnejše gospodarstvo, odgovorno uporabo umetne inteligence, boljše kompetence in večjo mednarodno konkurenčnost Slovenije.

DIGITALNA PREOBRAZBA KOT RAZVOJNA FUNKCIJA DRŽAVE

Digitalna preobrazba Slovenije vstopa v novo institucionalno fazo. Reorganizacija vlade odpira priložnost, da se digitalizacija države, gospodarstva in družbe poveže v bolj odgovoren, izvršljiv in merljiv sistem. Ključno vprašanje ni zgolj, kam se prenesejo posamezne naloge nekdanjega digitalnega resorja, temveč kako zagotoviti, da digitalna politika ostane horizontalna razvojna funkcija države.

Slovenija že ima pomembne strateške in izvedbene gradnike: Digitalno Slovenijo 2030, cilje evropskega Digitalnega desetletja, Nacionalni program za umetno inteligenco 2030, podporne instrumente za digitalizacijo gospodarstva (eDIH-i, KCUI, SLAIF, in drugi), digitalne javne storitve, registre, skupne digitalne gradnike, podatkovne projekte, programe kompetenc, raziskovalne zmogljivosti in močno IKT skupnost. Izziv ni pomanjkanje gradnikov, temveč njihova povezanost v enoten sistem prioritet, odgovornosti, financiranja, izvedbe in merjenja učinkov.

Digitalna politika neposredno vpliva na hitrost upravnih postopkov, administrativna bremena, dostop do razpisov, uvajanje umetne inteligence, kibernetško odpornost, digitalne kompetence, digitalizacijo MSP in konkurenčnost slovenskih podjetij. Če digitalizacija ostane razdrobljena med resorje brez jasne horizontalne koordinacije, se poveča tveganje podvajanja rešitev, slabše porabe sredstev, počasnejših javnih storitev in šibkejšega učinka na produktivnost.

Zato mora nova ureditev zagotoviti jasen center strokovne odgovornosti, tesno povezavo s političnimi prioritetami vlade in sistematično sodelovanje z resorji. Za GZS je posebej pomembno sodelovanje z Ministrstvom za gospodarstvo, delo in šport pri digitalizaciji gospodarstva, podpori MSP, podpornih instrumentih, razpisih in uvajanju umetne inteligence v podjetjih. Enako pomembno je usklajevanje z ministrstvom, pristojnim za javno upravo, z resorji za znanost, izobraževanje, delo, finance, infrastrukturo in lokalno samoupravo.

DIGITALNE FUNKCIJE ZA UČINKOVITO DRŽAVO IN GOSPODARSTVO

Nova ureditev digitalne preobrazbe mora zagotoviti funkcije, ki so nujne za učinkovito državo in konkurenčno gospodarstvo. Pri tem ni ključno vprašanje samo formalne organizacije, temveč predvsem, ali ima država jasno razporejene sposobnosti za politično usmerjanje, horizontalno digitalno politiko, operativno izvedbo, povezovanje z gospodarstvom in vključevanje uporabnikov.

Spodnja shema prikazuje ključne funkcije, odgovornosti in povezave, ki jih naj bi nova ureditev zagotovila, da bi digitalna preobrazba države ostala čim bolj povezana, izvedljiva in merljiva.

VLADA RS

V središču modela mora biti horizontalni nosilec digitalne politike in umetne inteligence z jasnim mandatom, pooblastili in strokovnimi kadri. Njegova naloga je povezovanje resorjev, vodenje državne digitalne arhitekture, spremljanje nacionalnega digitalnega portfelja in zagotavljanje skupnih pravil za večje digitalne investicije.

Enako pomembno je jasnejše povezovanje zakonodaje in digitalne izvedbe. Zakoni in ukrepi, ki ustvarjajo nove obveznosti, postopke ali podatkovne evidence za podjetja, državljane ali javno upravo, morajo biti že v pripravi preverjeni z vidika digitalne izvedljivosti. S tem se prepreči sprejem pravil, ki jih pozneje ni mogoče učinkovito, varno ali uporabniku prijazno digitalno podpreti.

Večji digitalni projekti morajo biti pred financiranjem preverjeni z vidika uporabniške izkušnje, varnosti, interoperabilnosti, ponovne uporabe rešitev, podatkovne skladnosti in pričakovanih učinkov. Takšna presoja ne sme biti birokratska ovira, temveč mehanizem za boljšo porabo javnih in evropskih sredstev, manj podvajanja in večjo uporabnost digitalnih rešitev.

Digitalna javna uprava potrebuje močno operativno izvedbo. Digitalne javne storitve, portali, registri, skupni gradniki, državna IKT infrastruktura, elektronska identiteta, storitve zaupanja, podpora uporabnikom in digitalno delovno okolje javne uprave morajo imeti jasnega izvedbenega nosilca v pristojnem resorju. Horizontalna digitalna služba pa mora zagotavljati skupna pravila, arhitekturo, portfelj, standarde in presojo večjih projektov.

Nova ureditev mora omogočiti tudi strukturirano partnerstvo z gospodarstvom, raziskovalnim in izobraževalnim okoljem, lokalnimi skupnostmi, nevladnimi organizacijami in uporabniki. Digitalne politike bodo uspešne samo, če bodo oblikovane ob zgodnji povratni informaciji tistih, ki jih uporabljajo in izvajajo.

HORIZONTALNA SLUŽBA ZA DIGITALNO POLITIKO IN UMETNO INTELIGENCO

GZS kot osrednji predlog izpostavlja vzpostavitev močne horizontalne službe oziroma Urada Vlade RS za digitalno politiko in umetno inteligenco. Za uspeh organa bo odločilen mandat, pravna podlaga, pooblastila, kadri in sposobnost povezovanja resorjev.

Takšna služba mora voditi in usklajevati Digitalno Slovenijo 2030, cilje evropskega Digitalnega desetletja, Nacionalni strateški program za umetno inteligenco 2030, državno digitalno arhitekturo, nacionalni digitalni portfelj, Digitalni programski okvir Slovenije, umetno inteligenco, podatkovno ekonomijo, digitalno infrastrukturo in tehnološko suverenost, digitalne kompetence, digitalno gospodarstvo, evropske programe ter evropske in mednarodne digitalne politike.

Pomembna je vloga predlaganega urada pri investicijski in arhitekturni presoji večjih digitalnih projektov. Projekti nad določenim finančnim ali sistemskim pragom morajo biti pred financiranjem preverjeni z vidika skladnosti s skupnimi standardi, kibernetsko varnostjo, uporabniško izkušnjo, interoperabilnostjo, podatkovnimi pravili, ponovno uporabo skupnih gradnikov in cilji digitalne politike.

GZS dodatno predlaga, da se na MGDŠ določi državni sekretar za digitalizacijo gospodarstva, ki bi bil politični in izvedbeni sogovornik za instrumente digitalizacije podjetij. V sodelovanju z Uradom, izvajalskimi institucijami, gospodarstvom, podpornim okoljem in IKT sektorjem bi usklajeval podporne instrumente za digitalizacijo MSP, digitalne vavčerje, uvajanje umetne inteligence v podjetjih, digitalne kompetence ter povezovanje z domačo IKT panogo. Pri tem je pomembno, da so ukrepi oblikovani na podlagi realnih potreb podjetij in usklajeni s cilji produktivnosti, zmanjšanja administrativnih bremen in konkurenčnosti gospodarstva.

Razvoj domače IKT panoge je pri tem strateškega pomena, saj je ključna za pospešeno digitalizacijo gospodarstva in javne uprave, uvajanje umetne inteligence, kibernetsko odpornost ter digitalno suverenost Slovenije.

Mandat sam po sebi ne bo dovolj. Nova ureditev mora ohraniti znanja, kadre in institucionalni spomin nekdanjega Ministrstva za digitalno preobrazbo ter jih bolje razporediti med strateško-upravljalne in izvedbene naloge. Cilj ni širitev administracije, temveč učinkovitejša uporaba obstoječih zmogljivosti. Horizontalna služba mora znati zadržati in pritegniti strokovnjake za umetno inteligenco, podatke, arhitekturo informacijskih sistemov, digitalno regulativo, javna naročila in vodenje kompleksnih digitalnih projektov. Ključni bodo strokovni, pogumni in avtoritativni nosilci, ki razumejo tehnologijo, javne politike, gospodarstvo in izvedbo.

STRUKTURIRANO PARTNERSTVO Z GOSPODARSTVOM

Digitalna preobrazba potrebuje stalno povratno zanko iz prakse. GZS zato predlaga okrepitev strukturiranega partnerstva med državo, gospodarstvom, raziskovalnim in izobraževalnim okoljem, lokalnimi skupnostmi, podpornim okoljem in uporabniki. Digitalna koalicija Slovenije lahko postane osrednja partnerska platforma za takšno sodelovanje. Njena vloga je povezovanje deležnikov, oblikovanje priporočil, spremljanje učinkov ukrepov ter odpiranje vprašanj digitalnih kompetenc, digitalizacije MSP, umetne inteligence, kibernetske odpornosti, podatkov, pametnih mest in uporabniške izkušnje digitalnih javnih storitev.

Sodelovanje gospodarstva mora preseči občasno posvetovanje. Gospodarstvo mora biti vključeno zgodaj: pri oblikovanju prioritet, pripravi ukrepov in razpisov, testiranju digitalnih javnih storitev za podjetja, oceni administrativnih učinkov in spremljanju rezultatov. GZS lahko pri tem zagotovi strokovno povratno zanko podjetij, povezavo z IKT panogo, podporo pri pilotnih projektih,

mednarodne povezave in razumevanje potreb MSP. To je pogoj, da digitalna politika postane neposreden vzvod produktivnosti in konkurenčnosti.

FINANČNI IN ZAKONODAJNI OKVIR

Finančni cilj nove ureditve je usmeriti javna in evropska sredstva v projekte z jasnim učinkom na produktivnost, kakovost javnih storitev, interoperabilnost, uporabo podatkov, umetno inteligenco in digitalno konkurenčnost. Ključni instrument za to je nacionalni digitalni portfelj, ki daje pregled nad večjimi digitalnimi projekti, programi in podpornimi instrumenti države.

Pristojni resorji, agencije, skladi in izvajalske institucije ostajajo nosilci financiranja in operativne izvedbe ukrepov. Predlagan Urad Vlade RS za digitalno politiko in umetno inteligenco zagotavlja skupni pregled, primerljiva merila odločanja, skladnost z državno digitalno arhitekturo in poročanje o učinkih.

Digitalni programski okvir Slovenije naj poveže razpise, digitalne vavčerje, programe digitalnih kompetenc, ukrepe umetne inteligence, podatkovne projekte, evropska sredstva in instrumente izvajalskih institucij v enoten okvir ciljev, meril in kazalnikov. Posebej pomembno je, da se po reorganizaciji preprečijo izvedbene vrzeli pri ukrepih, ki so se doslej izvajali neposredno na Ministrstvu za digitalno preobrazbo — zlasti na področjih digitalne infrastrukture, digitalnih kompetenc, umetne inteligence, digitalizacije gospodarstva, evropskih digitalnih programov ter pametnih mest in skupnosti.

NASLEDNJI KORAKI

GZS predlaga, da vlada po reorganizaciji kot prvi korak vzpostavi Urad Vlade RS za digitalno politiko in umetno inteligenco kot horizontalnega nosilca digitalne politike z jasnim mandatom, pooblastili in odgovornostjo za povezovanje resorjev. Vzporedno naj se pripravi funkcionalni pregled nalog nekdanjega digitalnega resorja, razmeji strateško-upravljaljske in izvedbene naloge ter opredeli sodelovanje z MGDŠ, resorjem za javno upravo, znanostjo, izobraževanjem, financami, delom in lokalno samoupravo.

V naslednjem koraku naj se vzpostavijo nacionalni digitalni portfelj, načelo digitalne izvedljivosti zakonodaje in Digitalni programski okvir Slovenije. Slovenska digitalna koalicija naj se nadgradi v partnersko platformo za gospodarstvo, kompetence, uporabnike, civilno družbo in spremljanje učinkov.

GZS je pripravljena biti konstruktiven partner pri tem procesu. Gospodarstvo lahko prispeva jasne potrebe uporabnikov, znanje IKT sektorja, testiranje rešitev, podporo MSP, podatke o administrativnih ovirah, sodelovanje pri pilotih in mednarodne povezave. Cilj je skupen: digitalna preobrazba, ki bo izboljšala javne storitve, razbremenila podjetja, povečala produktivnost, pospešila odgovorno uporabo umetne inteligence in okrepila mednarodno konkurenčnost Slovenije.

GZS predlaga, da se navedena izhodišča uporabijo kot strokovna podlaga pri oblikovanju nove ureditve digitalne preobrazbe. Pripravljeni smo jih dodatno predstaviti in operativno razdelati z vlado, pristojnimi ministrstvi in poslanskimi skupinami.